

دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

دانشکده دندانپزشکی

راهنمای نگارش پایان نامه
دانشکده دندانپزشکی رفسنجان

تابستان ۱۴۰۰

بسمه تعالی

مقدمه:

جلسه‌ی دفاع از پایان‌نامه، نمادی بر پایان یک دوره از تلاش و کوشش شما برای رسیدن به حرفه‌ی مقدس دندانپزشکی است و خودِ پایان‌نامه، یادگاری از این تلاش شما است که برای همیشه در این دانشکده به جای خواهد ماند. دانشجوی عزیز توجه کنید که یک کار علمی خوب بدون ارائه‌ی مناسب، نمی‌تواند نشان دهنده‌ی توانایی شما باشد و البته ارائه‌ی بد، ارزش اصلی تحقیق شما را پنهان می‌کند. متن ذیل ویرایش به روز شده‌ی آیین‌نامه‌های قبلی است و تلاشی است تا شما بتوانید پایان‌نامه خود را به بهترین وجه ارائه نمایید.

الف - شیوه نگارش

پایان‌نامه‌ی مروری (Review of Literature) به عنوان پایان‌نامه‌ی دوره‌ی دکترای عمومی دندانپزشکی مورد قبول نمی‌باشد، ولی مطالعات Systematic Review و Meta-Analysis مورد قبول است. لازم است که نگارش پایان‌نامه در نهایت سادگی و عاری از مطالب اضافی و طرح‌های غیرضروری باشد. در نگارش پایان‌نامه به موارد ذیل توجه شود:

(۱) فونت نگارش بر اساس جدول ذیل باشد:

الف) عناوین متن به فارسی: **نازنین پرننگ (Bold) ۱۳**

ب) عناوین متن به انگلیسی: **Times New Roman 12 (Bold)**

ج) متن فارسی: نازنین ۱۲

د) متن انگلیسی: Times New Roman 12

۲- حاشیه‌ی صفحات در همه طرف ۲/۵۴ سانتی‌متر باشد.

۳- فاصله‌ی بین خطوط ۱/۱۵ و فضای پیش و پس از هر پاراگراف صفر pt باشد.

۴- آرایش هر پاراگراف به صورت Justify باشد.

۵- عنوان هر فصل در بالای تمام صفحات مربوط به آن فصل درج شود.

۶- شماره‌ی صفحات قبل از فصل اول (مقدمه) - به استثناء صفحه‌ی عنوان و تقدیر و تشکر - بر اساس حروف «بجد» و در سمت چپ و بالای صفحه باشد.

۷- شماره‌ی صفحات از فصل اول (مقدمه) تا انتهای پایان‌نامه به صورت عددی و در سمت چپ و بالای صفحه باشد. صفحه‌ی عنوان هر فصل در شماره‌گذاری صفحات شمرده می‌شود، ولی شماره‌ی صفحه در آن درج نمی‌گردد.

- ۸- کلبه‌ی اعداد استفاده شده در متن در صورتی که در ابتدای جمله باشند به حروف نوشته شوند. برای اعداد استفاده شده در سایر قسمت‌های متن در صورتی که عدد کمتر از ده باشند به حروف و در غیراینصورت به عدد نوشته شود.
- ۹- شماره‌ی منابع به صورت بالانویس (superscript) و بعد از نقطه یا ویرگول نوشته شود.
- ۱۰- شماره‌گذاری جداول، نمودارها و تصاویر به صورت یکسان انجام گردد. در این روش هر محتوا شماره‌ای دو قسمتی خواهد داشت که به ترتیب از چپ به راست شماره‌ی فصل و بعد شماره‌ی محتوا خواهد بود. بطور مثال: سومین عکس در فصل مواد و روش‌ها، ۳-۲ و اولین جدول در فصل یافته‌ها، ۱-۴
- ۱۱- در عطف پایان نامه عنوان کوتاه شده پایان نامه، نام دانشجو و شماره پایان نامه به فارسی درج شود.

ب. بخش‌های پایان نامه و ترتیب آنها

- ۱- جلد: باید به ترتیب شامل موارد ذیل باشد. هر قسمت در یک خط مجزا درج شود.
- ❖ آرم دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان و عبارت «دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان»
  - ❖ سمت چپ جلد و بالا قرار گیرد.
  - ❖ عبارت «دانشکده دندانپزشکی» (نازنین پررنگ ۱۲)
  - ❖ عبارت «پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای عمومی دندانپزشکی» (نازنین پررنگ ۱۲)
  - ❖ عنوان پایان‌نامه: (نازنین پررنگ ۱۴)
  - ❖ عبارت «استاد/اساتید راهنما»: (نازنین پررنگ ۱۲)
  - ❖ نام استاد/اساتید راهنما (در صورت وجود چند استاد، هرکدام در یک خط مجزا) (نازنین پررنگ ۱۲)
  - ❖ عبارت «استاد/اساتید مشاور»: (در صورت وجود) (نازنین پررنگ ۱۲)
  - ❖ نام استاد/اساتید مشاور: (در صورت وجود هرکدام در یک خط جداگانه) (نازنین پررنگ ۱۲)
  - ❖ عبارت «پژوهش و نگارش»: (نازنین پررنگ ۱۲)
  - ❖ نام دانشجو یا دانشجویان (نازنین پررنگ ۱۲)
  - ❖ عبارت «سال تحصیلی»: و سال تحصیلی و عبارت «شماره پایان‌نامه»: و شماره‌ی پایان‌نامه (نازنین پررنگ ۱۲)

عنوان پایان‌نامه باید مختصر، مفید و البته جامع باشد. در عنوان نباید از کلمات مختصر استفاده شود، مگر کلمات مختصر با کاربرد فراوان مثل pH. در مطالعات توصیفی، ذکر زمان و مکان پژوهش در عنوان الزامی است.

۲- صفحه بسم الله الرحمن الرحيم - عبارت بسم الله الرحمن الرحيم در وسط صفحه قرار گرفته و از به کار بردن هر گونه کادر تزئینی خودداری شود.

۳- صفحه‌ی عنوان فارسی: باید به ترتیب شامل موارد ذیل باشد. هر قسمت در یک خط مجزا درج شود.

- ❖ آرم دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
- ❖ عبارت «دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان» (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ سمت چپ جلد و بالا قرار گیرد. (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ عبارت «دانشکده دندانپزشکی رفسنجان» (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ عبارت «پایان نامه:» (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ عبارت «جهت دریافت درجه دکترای عمومی دندانپزشکی» (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ عبارت «عنوان:» (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ عنوان پایان نامه (نازنین پررنگ ۱۴)
- ❖ عبارت «استاد/اساتید راهنما:» (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ نام استاد/اساتید راهنما (در صورت وجود چند استاد، هر کدام در یک خط مجزا) (نازنین ۱۲)
- ❖ عبارت «استاد/اساتید مشاور:» (در صورت وجود) (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ نام استاد/اساتید مشاور (در صورت وجود هر کدام در یک خط جداگانه) (نازنین ۱۲)
- ❖ عبارت «پژوهش و نگارش:» (نازنین پررنگ ۱۲)
- ❖ نام دانشجو یا دانشجویان (نازنین ۱۲)
- ❖ عبارت «سال تحصیلی:» و سال تحصیلی و عبارت «شماره پایان نامه:» و شماره‌ی پایان نامه (نازنین پررنگ ۱۲)

۴- صفحات تقدیر، تشکر و تقدیم: این صفحه نیز اختیاری بوده و اختصاص به تقدیر و تشکر از افراد یا سازمان‌هایی دارد که در انجام پایان نامه همکاری نمود هاند. حداکثر در سه صفحه نوشته شود.

۱- ضروری است از کلیه کسانی که در تحقیق به نحوی سهیم بوده‌اند ولی در تألیف نقشی نداشته‌اند با ذکر نوع همکاری آنان تقدیر و تشکر گردد.

۲- از کمک‌های فنی و تکنیکی و حمایت‌های مالی و مادی تشکر شود. این مطلب برای پایان‌نامه‌های برگرفته از طرح‌های پژوهشی بسیار مهم می‌باشد.

- ۵- **فهرست مطالب:** شامل عناوین فصل ها، عناوین اصلی و فرعی با ذکر شماره صفحه شروع می باشد. عناوین و ترتیب آنها در فهرست مطالب باید دقیقاً مطابق داخل متن باشد. برای تفکیک فصل ها، عناوین اصلی و فرعی از نشانه گذاری عددی استفاده شود. در ضمن نیازی به ایجاد تورفتگی در این بخش نیست.
- ۱- لازم است سرفصل های پایان نامه همراه با عناوین اصلی هر فصل در فهرست درج شوند.
- ۲- برای کمک به تمایز، عناوین هر فصل به صورت سیاه (Bold) نوشته شوند.
- ۶- **فهرست تصاویر (در صورت وجود)، فهرست جداول و نمودارها (در صورت وجود)** هر کدام در صفحات مجزا

❖ در فهرست تصاویر، جداول و نمودارها، عنوان کامل همراه با شماره‌ی صفحه درج شود.

۷- چکیده‌ی فارسی:

با توجه به اینکه چکیده، در واقع مهمترین و پخواننده‌ترین قسمت یک مقاله است لازم است نویسنده نهایت سعی خود را برای نگارش خلاصه‌ای که واجد شرایط ذیل باشد به کار برد:

- ❖ چکیده‌ی قابل قبول حداکثر ۳۰ سطر و ۳۰۰ کلمه دارد.
- ❖ چکیده‌ی پایان نامه شامل قسمت‌های ذیل است: مقدمه (Introduction)، مواد و روش‌ها (Materials) and Methods، یافته‌ها (Results)، نتیجه‌گیری (Conclusion) و کلمات کلیدی (Key Words).
- ❖ افعال مورد استفاده بهتر است گذشته و سوم شخص باشد.
- ❖ از آوردن جزئیات پرهیز گردد.
- ❖ از جدول، نمودار و تصاویر، اصطلاحات و مخفف‌ها استفاده نشود.
- ❖ شماره رفرنس درج نشود.
- ❖ تعداد کلمات کلیدی بین ۳ تا ۶ کلمه خواهد بود و باید بر اساس سرفصل‌های موضوعی علوم پزشکی (Medical Subject Heading: MeSH) انتخاب شوند.

- ۸- **فصل اول: مقدمه و مروری بر متون:** ساختار این بخش که در ادامه به صورت مفصل ذکر خواهد شد.
- ۹- **فصل دوم: مواد و روش‌ها:** ساختار این بخش که در ادامه به صورت مفصل ذکر خواهد شد.
- ۱۰- **فصل سوم: یافته‌ها:** ساختار این بخش که در ادامه به صورت مفصل ذکر خواهد شد.
- ۱۱- **فصل چهارم: بحث:** ساختار این بخش که در ادامه به صورت مفصل ذکر خواهد شد.
- ۱۲- **فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها:** ساختار این بخش که در ادامه به صورت مفصل ذکر خواهد شد.
- ۱۳- **منابع**

- ❖ منابع باید بر اساس شیوه‌ی و نکور نوشته شوند.
- ❖ توصیه‌ی اکید می‌شود که از نرم‌افزارهای مدیریت منابع مثل EndNote برای منبع‌نویسی استفاده شود.

- ❖ شماره‌ی منابع به صورت بالانویس (superscript) و بعد از نقطه یا ویرگول نوشته شود.
- ❖ در صورت وجود چند منبع برای یک جمله، شماره‌ی منابع به صورت صعودی از چپ به راست نوشته شود. به عنوان مثال: ۱، ۲ یا ۱۰-۵
- ❖ به جز در موارد استثنا، منابع از کتب و مقالات انتخاب شوند.

۱۴- پیوست‌ها (در صورت وجود)

پرسشنامه، جدول‌های آماری، تصاویر و نقشه‌ها از جمله این اطلاعات می‌باشند. در ضمن شماره گذاری پیوست‌ها ضروری است. مثل پیوست ۱، پیوست ۲، و...

۱۵- تصویر صورت‌جلسه‌ی دفاع از پایان‌نامه

۱۶- تصویر امضا شده‌ی سوگندنامه

۱۷- تصویر اظهارنامه فارسی

۱۸- تصویر اظهار نامه انگلیسی

۱۹- چکیده‌ی انگلیسی: باید دقیقاً مطابق با چکیده‌ی فارسی باشد.

۲۰- صفحه‌ی عنوان انگلیسی: باید دقیقاً مطابق با عنوان فارسی باشد.

۲۱- جلد انگلیسی: مطابق با جلد فارسی

ج. ساختار متن اصلی پایان‌نامه:

۱- مقدمه و مروری بر متون:

هدف از نگارش مقدمه، معرفی تحقیق به صورت منطقی و قابل درک برای خوانندگان می‌باشد. خواننده پس از مطالعه‌ی مقدمه باید بداند که اساس تحقیق چه بوده است و چرا این تحقیق مهم است.

❖ این بخش شامل قسمت‌های ذیل می‌باشد:

۱-۱- مقدمه، هدف طرح تحقیقاتی

۱-۲- مروری بر متون.

❖ در قسمت مقدمه نویسنده باید ضمن توصیف مختصری از موضوع مورد مطالعه، به بیان مشکل پرداخته و اهمیت مشکل و راه‌های حل آن را بیان نماید.

❖ هدف از تحقیق به صورت پاراگرافی مجزا و در انتهای مقدمه آورده شود.

❖ مقدمه جای بیان اطلاعات گسترده و غیراختصاصی نیست.

❖ در مروری بر مقالات سعی شود از مقالات در سطح عالی و جدید استفاده شود.

۲- مواد و روش‌ها:

هدف از نگارش این بخش، شرح نسبتاً کاملی از متدولوژی تحقیق می‌باشد به نحوی که پژوهشگر دیگری بتواند روش تحقیق مورد نظر را بدون هیچ مشکلی تکرار کند. اهمیت دیگر این قسمت این است که خواننده پایان‌نامه می‌تواند بداند تا چه اندازه روش کار مورد استفاده در تحقیق و نتایج بدست آمده‌ی آن قابل اعتماد است.

- ❖ در صورت انجام مطالعه‌ی مقدماتی (Pilot Study) شرح مختصری از آن آورده شود.
- ❖ نوع مطالعه (توصیفی، تحلیلی، مورد-شاهدی، کوهورت، تجربی، نیمه تجربی، یک‌سو کور و یا دوسو کور) در ابتدای فصل آورده شود.
- ❖ بر اساس نوع مطالعه، زمان و مکان تحقیق و یا معیارهای ورود و خروج در ابتدای فصل ذکر شود.
- ❖ حجم نمونه در ابتدای فصل آورده شود.
- ❖ مسایل اخلاقی در نظر گرفته شده در تحقیق از جمله مجوز کمیته‌ی اخلاق در ابتدای فصل نوشته شود.
- ❖ مشخصات ابزار و مواد مورد استفاده در تحقیق به صورت یکسان ذکر شود. برای این منظور در اولین نگارش اسم ابزار/ماده، بعد از اسم ابزار/ماده و داخل پرانتز به ترتیب نام شرکت سازنده، شهر محل تولید، کشور سازنده ذکر شود. بطور مثال: دستگاه استریوسکوپ (Olympus, Tokyo, Japan) یا گوتاپرکا (شرکت آریادنت، تهران، ایران)
- ❖ در صورتی که چند ماده یا ابزار توسط یک شرکت واحد و در یک شهر واحد تولید شده باشند، تنها در اولین بار مشخصات همانند بند شش نوشته می‌شود و در سایر موارد ذکر اسم شرکت سازنده در داخل پرانتز کفایت می‌کند.
- ❖ نحوه‌ی جمع‌آوری اطلاعات نوشته شود. منظور از شیوه‌ی جمع‌آوری اطلاعات، مصاحبه، مشاهده، پرسشنامه و ... است.
- ❖ مداخلات انجام شده، نوع مداخله یا تجربه‌ای که بر روی هریک از نمونه‌ها انجام گرفته است با دقت توضیح داده شود.
- ❖ روش‌های اندازه‌گیری، دقت و حساسیت وسیله مورد اندازه‌گیری بیان گردد.
- ❖ حتی الامکان می‌بایست Validity و Reliability وسیله اندازه‌گیری (مثل پرسشنامه) ذکر گردد. اگر از روش‌های استاندارد و یا پرسشنامه‌ی استاندارد استفاده شده است تنها ذکر نام منبع آن کافی است.
- ❖ آزمون‌های آماری و روش‌های آماری که برای تأیید و تفسیر نتایج مطالعه به کار رفته است بیان گردد.
- ❖ ذکر برنامه‌های رایانه‌ای مورد استفاده در تحلیل‌های آماری ضروری است.
- ❖ عبارات تخصصی آماری، کلمات مخفف و نشانه‌ها به طور کامل تعریف شوند.

۳- یافته‌ها:

- ❖ از تکرار مباحث مواد و روش‌های در این قسمت پرهیز شود.
- ❖ یافته‌های تحقیق می‌بایست به صورت مفصل و روشن بیان گردد و از به کار بردن الفاظ و عبارات دوپهلویی که معنای روشنی ندارند پرهیز شود.
- ❖ برای هر یافته، نوع آزمون آماری مورد استفاده ذکر گردد.
- ❖ نتایج آزمون آماری می‌بایست بدون هیچگونه تعبیر و یا تفسیری بیان گردد.
- ❖ در صورتی که ضمن مطالعه تعدادی از نمونه‌ها حذف شده باشند، تعداد نمونه‌های حذف شده و علت حذف ذکر شود.
- ❖ معمولاً گزارش میانگین بدون شاخص‌های پراکندگی فاقد ارزش می‌باشد بنابراین میانگین به صورت $(\pm)$ انحراف معیار و یا خطای استاندارد ذکر گردد.
- ❖ اگر از آمار تحلیلی استفاده شده است ضریب همبستگی، نسبت شانس و سایر نتایج بیان شود.
- ❖ اگر می‌توانید یافته‌های خود را به سادگی و بدون ابهام در متن بکار ببرید از تکرار آن به صورت جدول و یا نمودار خودداری نمایید.
- ❖ عنوان جدول بالای آن و عنوان نمودار و توضیح تصاویر زیر آن نوشته می‌شود. این نوشته باید خود به تنهایی گویا باشد و خواننده نیاز به مراجعه به متن برای توضیح جدول و یا شکل پیدا نکند.
- ❖ عنوان واحدهای اندازه‌گیری متغیرهای نمایش داده شده در نمودارها روی خطوط عمودی و افقی نوشته شود.
- ❖ در جداول متغیر مستقل برای محور افقی (X) و متغیر وابسته بر روی محور عمودی (Y) نوشته شود.
- ❖ برای ارجاع به زیرنویس در جداول و نمودارها از علائم خاص همانند: *، * *، * †، † †، † † † و... استفاده شود.

۴- بحث

در این بخش باید یافته‌های اصلی مطالعه بیان شود و بر جنبه‌های تازه و مهم بررسی انجام شده و نتایجی که می‌توان از آنها گرفت بدون تکرار مطالب ذکر شده در قسمت‌های دیگر تأکید کرد. نویسنده در این قسمت از میان نتایج ارائه شده پاسخی را برای سئوالاتی که در مقدمه بیان کرده است پیدا می‌کند و آثار و اهمیت یافته‌های به دست آمده و محدودیت‌های آن را توضیح می‌دهد. یافته‌های این تحقیق را با یافته‌های مشابه در سایر مطالعات قیاس می‌کند و دلایل احتمالی آن را شرح می‌دهد. اگر شواهد مغایر یا نقض کننده‌ای برای نتایج تحقیق در سایر منابع وجود دارد آنها بیان می‌شوند.

۵- نتیجه‌گیری

نتیجه‌گیری شامل قسمت‌های ذیل می‌باشد:

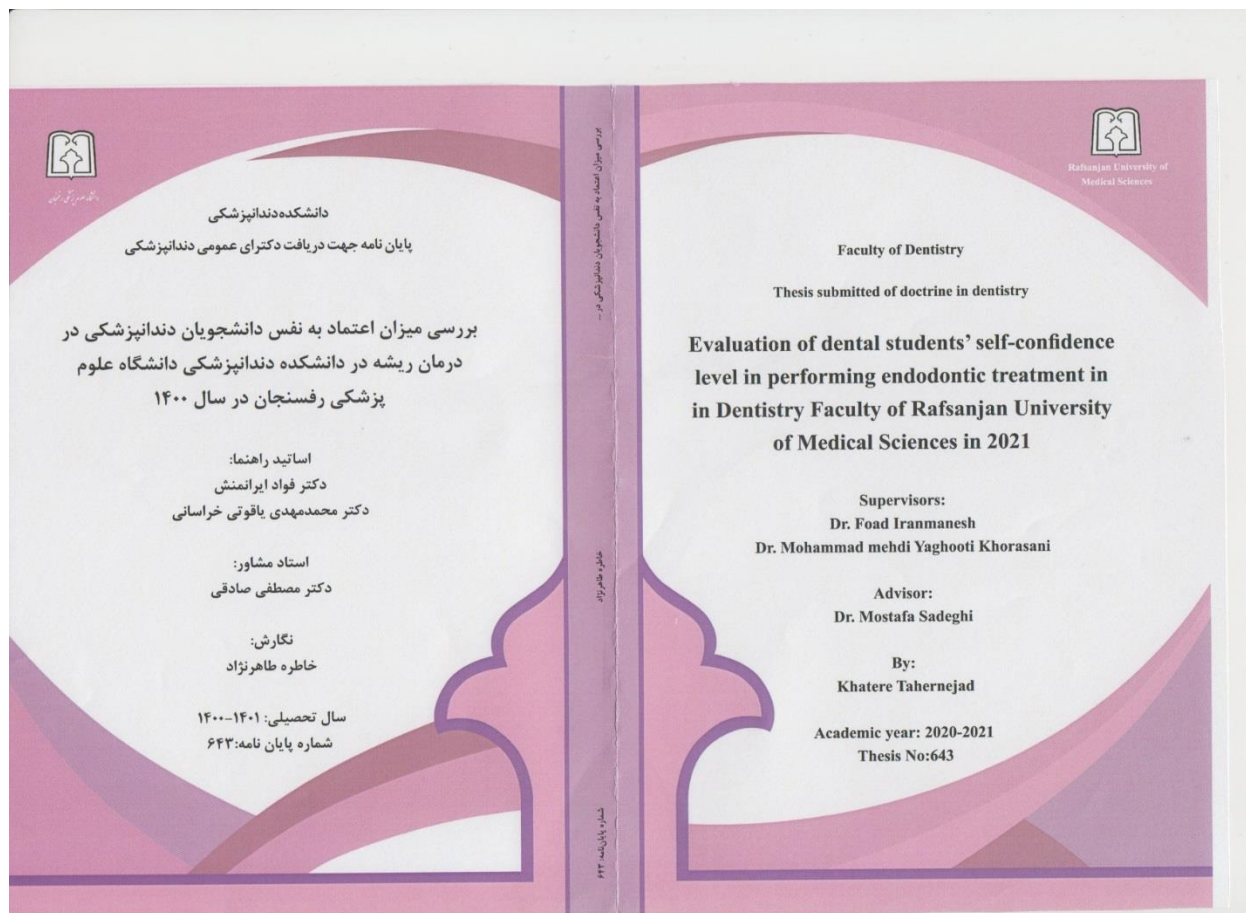
۵-۱- نتیجه‌گیری

۵-۲- پیشنهادها

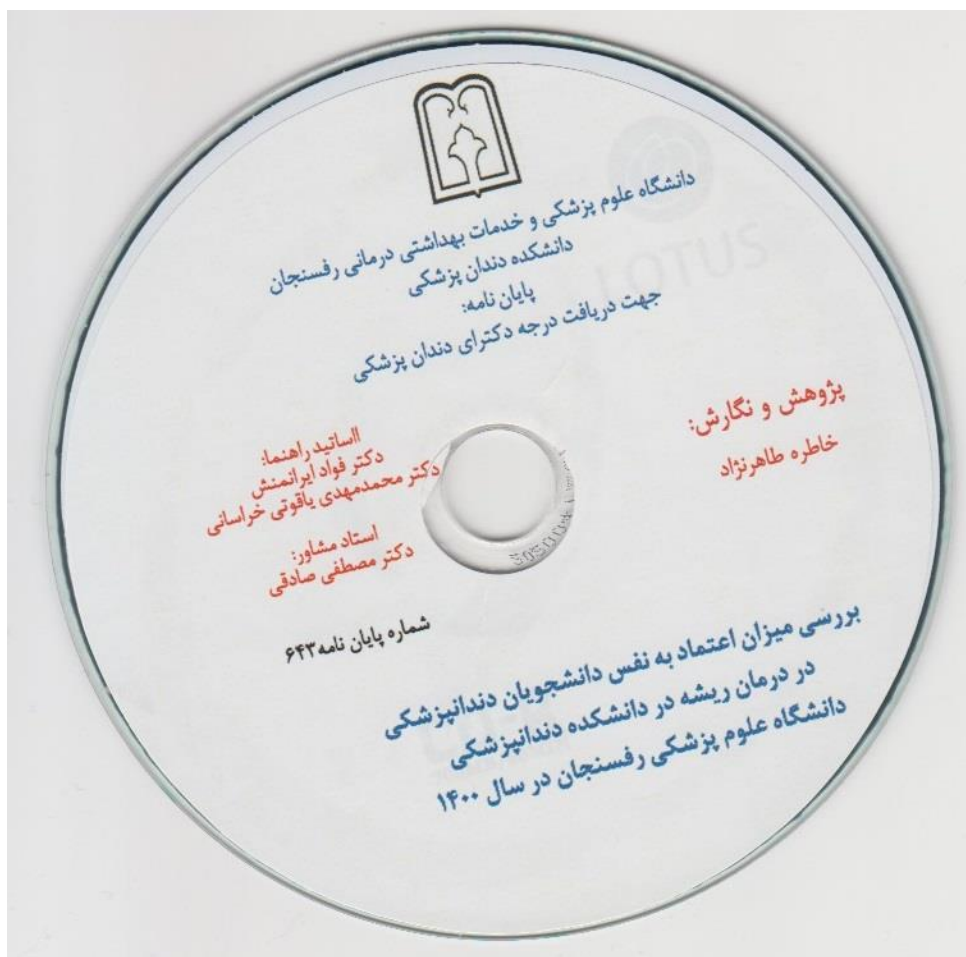
نویسنده در این قسمت نتیجه‌ی به دست آمده از تحقیق خود را بیان می‌کند. لازم است که محقق بدون سوگیری فقط و فقط نتیجه‌ی حاصل از تحقیق را بدون هرگونه تفسیر یا شرح اضافه ذکر کند. در قسمت پیشنهادها، محقق راهنماهایی را برای ادامه تحقیق یا رهنمودهایی را جهت تکمیل آن به خوانندگان خود ارائه دهد. ذکر محدودیت‌ها نیز به سایرین کمک می‌کند که تحقیقات آینده را با حداقل مشکلات آغاز کنند.

طرح روی جلد (فرمت جدید پایان نامه)

مشخصات نسخه الکترونیکی پایان نامه:

- کلیه دانشجویان موظف هستند نسخه الکترونیکی پایان نامه خود را که عیناً مطابق با نسخه چاپی نهایی که هیئت داوران آن را تأیید کرده‌اند، به صورت Word و PDF با عنوان نام و نام خانوادگی دانشجو به صورت انگلیسی بدون هیچ عبارت یا علامت اضافه تهیه کنند.
- تصویر روی جلد پایان نامه، باید روی سی دی چاپ شود.

جدول ۱- اندازه و قلم مورد استفاده برای متن پایان نامه

متن انگلیسی	متن فارسی	
Times New Roman 14(Bold)	نازنین پرننگ ۱۴	عنوان پایان نامه
Times New Roman 12	نازنین ۱۲	نام نویسندگان
Times New Roman 12(Bold)	نازنین پرننگ ۱۳	عناوین متن
Times New Roman 12	نازنین ۱۲	متن

جدول ۲- شماره گذاری صفحات

-	بسم الله الرحمن الرحيم
-	صفحه عنوان فارسی
-	تقدیر و تشکر و تقدیم
الف	فهرست مطالب
ادامه حروف ابجد	فهرست تصاویر، فهرست جداول و نمودارها (در صورت وجود)
ادامه حروف ابجد	چکیده فارسی
شماره گذاری عددی از ۱ الی آخر	متن اصلی پایان نامه از ابتدای فصل اول (مقدمه) تا انتهای پایان نامه
-	صفحه عنوان انگلیسی

حروف ابجد: ابجد، هوز، حطی، کلمن، سعفس، قرشت، ثخذ، ضظغ